

USTAWA

z dnia .....

o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania¹⁾²⁾

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa obszary i sposoby przeciwdziałania naruszeniom zasady równego traktowania ze względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, religię lub wyznanie, światopogląd, niepełnosprawność, wiek i orientację seksualną oraz organy właściwe w tym zakresie.

Art. 2. Ustawę stosuje się do osób fizycznych oraz do osób prawnych i jednostek organizacyjnych niebędących osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną.

Art. 3. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

---

¹⁾ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia następujących dyrektyw Wspólnot Europejskich:

- 1) dyrektywy Rady 86/613/EWG z dnia 11 grudnia 1986 r. w sprawie stosowania zasady równego traktowania kobiet i mężczyzn pracujących na własny rachunek, w tym w rolnictwie, oraz w sprawie ochrony kobiet pracujących na własny rachunek w okresie ciąży i macierzyństwa (Dz. Urz. WE L 359 z 19.12.1986, str. 56; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 1, str. 330);
- 2) dyrektywy Rady 2000/43/WE z dnia 29 czerwca 2000 r. wprowadzającej w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne (Dz. Urz. WE L 180 z 19.07.2000, str. 22; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 20, t. 1, str. 23);
- 3) dyrektywy Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy (Dz. Urz. WE L 303 z 02.12.2000, str. 16; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 4, str. 79);
- 4) dyrektywy Rady 2004/113/WE z dnia 13 grudnia 2004 r. wprowadzającej w życie zasadę równego traktowania mężczyzn i kobiet w zakresie dostępu do towarów i usług oraz dostarczania towarów i usług (Dz. Urz. UE L 373 z 21.12.2004, str. 37);
- 5) dyrektywy 2006/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy (wersja przedrządowana) (Dz. Urz. UE L 204 z 26.07.2006, str. 23).

²⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, ustawę z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich, ustawę z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawę z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych.

1) dyskryminacji bezpośredniej - rozumie się przez to sytuację, w której osoba z jednej lub kilku przyczyn dotyczących jej płci, rasy, pochodzenia etnicznego, narodowości, religii lub wyznania, światopoglądu, niepełnosprawności, wieku lub orientacji seksualnej, jest traktowana mniej korzystnie, niż jest, była lub byłaby traktowana inna osoba w porównywalnej sytuacji;

2) dyskryminacji pośredniej - rozumie się przez to sytuację, w której dla osoby z jednej lub kilku przyczyn dotyczących jej płci, rasy, pochodzenia etnicznego, narodowości, religii lub wyznania, światopoglądu, niepełnosprawności, wieku lub orientacji seksualnej na skutek pozornie neutralnego postanowienia, zastosowanego kryterium lub podjętego działania występują lub mogłyby wystąpić niekorzystne dysproporcje lub szczególnie niekorzystna dla niej sytuacja, chyba że postanowienie, kryterium lub działanie jest obiektywnie uzasadnione ze względu na zgodny z prawem cel, który ma być osiągnięty, a środki służące osiągnięciu tego celu są właściwe i konieczne;

3) molestowaniu - rozumie się przez to każde niepożądane zachowanie, którego celem lub skutkiem jest naruszenie godności osoby fizycznej i stworzenie wobec niej zastraszającej, wrogiej, poniżającej, upokarzającej lub uwłaczającej atmosfery;

4) molestowaniu seksualnym – rozumie się przez to każde niepożądane zachowanie o charakterze seksualnym wobec osoby fizycznej, którego celem lub skutkiem jest naruszenie godności tej osoby, w szczególności przez stworzenie wobec niej zastraszającej, wrogiej, poniżającej, upokarzającej lub uwłaczającej atmosfery, a zachowanie to mogą się składać fizyczne, werbalne lub pozawerbalne elementy;

5) zasadzie równego traktowania - rozumie się przez brak jakichkolwiek zachowań stanowiących nierówne traktowanie;

6) nierównym traktowaniu – rozumie się przez to traktowanie osób w sposób będący jednym lub kilkoma z następujących zachowań: dyskryminacją bezpośrednią, dyskryminacją pośrednią, molestowaniem, molestowaniem seksualnym, a także mniej korzystnym traktowaniem osoby fizycznej wynikającym z odrzucenia molestowania lub molestowania seksualnego lub podporządkowania się molestowaniu lub molestowaniu seksualnemu.

7) usługach – rozumie się przez to usługi w rozumieniu art. 57 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Art. 4. Ustawę stosuje się w zakresie:

- 1) podejmowania kształcenia zawodowego, w tym doksztalcania, doskonalenia, przekwalifikowania zawodowego oraz praktyk zawodowych;
- 2) warunków podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej lub zawodowej, w tym w szczególności w ramach stosunku pracy albo pracy na podstawie umowy cywilnoprawnej;
- 3) przystępowania i działania w związkach zawodowych, organizacjach pracodawców i samorządach zawodowych, a także korzystania z uprawnień przysługujących członkom tych organizacji;
- 4) dostępu i warunków korzystania z:
  - a) instrumentów i usług oferowanych przez instytucje rynku pracy oraz usług i instrumentów oferowanych przez inne podmioty działające na rzecz zatrudnienia, rozwoju zasobów ludzkich i przeciwdziałania bezrobociu,
  - b) zabezpieczenia społecznego,
  - c) opieki zdrowotnej,
  - d) oświaty i szkolnictwa wyższego,
  - e) usług, w tym mieszkaniowych, rzeczy oraz nabywania praw i energii, jeżeli są one oferowane publicznie.

Art. 5. Ustawy nie stosuje się do:

- 1) sfery życia prywatnego i rodzinnego oraz czynności prawnych pozostających w związku z tymi sferami;
- 2) usług edukacyjnych w zakresie dotyczącym odmiennego traktowania ze względu na płeć;
- 3) odmiennego traktowania ze względu na płeć w dostępie i warunkach korzystania z usług, rzeczy oraz nabywania praw lub energii, jeżeli ich zapewnienie wyłącznie lub głównie dla przedstawicieli jednej płci jest obiektywnie i racjonalnie uzasadnione celem zgodnym z prawem, a środki służące realizacji tego celu są właściwe i konieczne;
- 4) odmiennego traktowania co do możliwości i warunków podejmowania i wykonywania działalności zawodowej oraz podejmowania, odbywania i ukończenia nauki w zakresie

kształcenia zawodowego, w tym w zakresie studiów wyższych, jeżeli rodzaj lub warunki wykonywania danej działalności zawodowej powodują, że przyczyna odmiennego traktowania jest rzeczywistym i decydującym wymaganiem zawodowym stawianym danej osobie fizycznej, proporcjonalnym do osiągnięcia zgodnego z prawem celu różnicowania sytuacji tej osoby;

- 5) ograniczania przez kościoły i inne związki wyznaniowe, a także organizacje, których etyka opiera się na określonym wyznaniu lub światopoglądzie, dostępu do działalności zawodowej oraz jej wykonywania ze względu na wyznanie lub światopogląd, jeżeli rodzaj lub warunki wykonywania takiej działalności powodują, że wyznanie lub światopogląd są rzeczywistym i decydującym wymaganiem zawodowym stawianym danej osobie fizycznej, proporcjonalnym do osiągnięcia zgodnego z prawem celu różnicowania sytuacji tej osoby; dotyczy to również wymagania od zatrudnionych osób fizycznych działania w dobrej wierze i lojalności wobec etyki kościoła, innego związku wyznaniowego oraz organizacji, których etyka opiera się na określonym wyznaniu lub światopoglądzie;
- 6) odmiennego traktowania osób fizycznych ze względu na wiek:

- a) gdy jest to obiektywnie i racjonalnie uzasadnione celem zgodnym z prawem, w szczególności z celami polityki zatrudnienia, rynku pracy i kształcenia zawodowego, pod warunkiem, że środki służące realizacji tego celu są właściwe i konieczne,

- b) polegającego na ustalaniu dla celów zabezpieczenia społecznego różnych zasad przyznawania lub nabycia prawa do świadczeń, w tym różnych kryteriów wieku do obliczania wysokości świadczeń; w przypadku pracowniczych programów emerytalnych takie odmiennie traktowanie jest dopuszczalne pod warunkiem, że nie stanowi dyskryminacji ze względu na płeć.

- 7) odmiennego traktowania ze względu na kryterium obywatelstwa, w szczególności w zakresie warunków wjazdu i pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz związanego ze statusem prawnym, osób fizycznych będących obywatelami państw innych niż państwa członkowskie Unii Europejskiej, państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacja Szwajcarska.

Rozdział 2

Zasady równego traktowania i środki prawne dla ich ochrony

Art. 6. Zakazuje się nierównego traktowania osób fizycznych ze względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne lub narodowość w zakresie dostępu i warunków korzystania z zabezpieczenia społecznego, usług, w tym mieszkaniowych, rzeczy oraz nabywania praw lub energii, jeżeli są one oferowane publicznie.

Art. 7. Zakazuje się nierównego traktowania osób fizycznych ze względu na rasę, pochodzenie etniczne lub narodowość w zakresie opieki zdrowotnej oraz oświaty i szkolnictwa wyższego.

Art. 8. 1. Zakazuje się nierównego traktowania osób fizycznych ze względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, religię lub wyznanie, światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną w zakresie:

- 1) podejmowania kształcenia zawodowego, w tym doksztalcania, doskonalenia, przekwalifikowania zawodowego oraz praktyk zawodowych;
- 2) warunków podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej lub zawodowej, w tym w szczególności w ramach stosunku pracy albo pracy na podstawie umowy cywilnoprawnej;
- 3) przystępowania i działania w związkach zawodowych, organizacjach pracodawców i samorządach zawodowych, a także korzystania z uprawnień przysługujących członkom tych organizacji;
- 4) dostępu i warunków korzystania z instrumentów i usług oferowanych przez instytucje rynku pracy oraz usług i instrumentów oferowanych przez inne podmioty działające na rzecz zatrudnienia, rozwoju zasobów ludzkich i przeciwdziałania bezrobociu.

2. Nie stanowi naruszenia ust. 1 nierówne traktowanie ze względu na wyznanie, światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną w zakresie podejmowania środków koniecznych w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, zdrowia albo wolności i praw innych osób.

Art. 9. Zakazuje się nakłaniania innego podmiotu lub nakazywania innemu podmiotowi nierównego traktowania określonego w art. 6, art. 7 i art. 8.

Art. 10. W zakresie określonym w art. 6 – 9 niniejszej ustawy zakazy nierównego traktowania dotyczą również odpowiednio osób prawnych i jednostek organizacyjnych niebędących osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli naruszenie zasady równego traktowania następuje ze względu na rasę, pochodzenie etniczne lub narodowość ich członków.

Art. 11. Nie stanowi naruszenia zasady równego traktowania podejmowanie działań służących zapobieganiu nierównemu traktowaniu lub usuwaniu następstw nierównego traktowania podmiotów przez zmniejszenie na korzyść tych podmiotów faktycznych nierówności.

Art. 12. 1. W przypadku naruszeń zasady równego traktowania określonych w niniejszej ustawie oraz molestowania seksualnego lub:

1) mniej korzystnego traktowania osoby fizycznej wynikającego z odrzucenia molestowania lub molestowania seksualnego lub podporządkowania się molestowaniu lub molestowaniu seksualnemu,

2) wszelkiego mniej korzystnego traktowania osoby fizycznej w związku z ciążą, urlopem macierzyńskim, dodatkowym urlopem macierzyńskim, urlopem na warunkach urlopu macierzyńskiego, dodatkowym urlopem na warunkach urlopu macierzyńskiego, urlopem ojcowskim lub urlopem wychowawczym

3) nakłaniania innego podmiotu do takich naruszeń lub nakazania innemu podmiotowi takich naruszeń

- osobom fizycznym przysługują roszczenia określone w art. 13.

2. W przypadku naruszeń określonych w art. 10, a także w sytuacji nakłaniania innego podmiotu do takich naruszeń lub nakazania innemu podmiotowi takich naruszeń roszczenie określone w art. 13 przysługuje osobom prawnym oraz jednostkom organizacyjnym niebędącym osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli naruszenie nastąpiło wobec tego podmiotu.

Art. 13. 1. Każdy, wobec kogo zasada równego traktowania została naruszona ma prawo żądać zaniechania działań naruszających zasadę równego traktowania, usunięcia skutków tego naruszenia, odszkodowania za poniesioną szkodę lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.

2. Jeżeli została wyrządzona szkoda majątkowa, podmiotowi, o którym mowa w ust.1, przysługuje roszczenie o naprawienie szkody na zasadach określonych w ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.³⁾).

Art. 14. 1. Do postępowań o naruszenie zasady równego traktowania stosuje się przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.⁴⁾).

---

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1971 r. Nr 27, poz. 252, z 1976 r. Nr 19, poz. 122, z 1982 r. Nr 11, poz. 81, Nr 19, poz. 147 i Nr 30, poz. 210, z 1984 r. Nr 45, poz. 242, z 1985 r. Nr 22, poz. 99, z 1989 r. Nr 3, poz. 11, z 1990 r. Nr 34, poz. 198, Nr 55, poz. 321 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 107, poz. 464 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 17, poz. 78, z 1994 r. Nr 27, poz. 96, Nr 85, poz. 388 i Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 114, poz. 542, Nr 139, poz. 646 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 272, Nr 115, poz. 741, Nr 117, poz. 751 i Nr 157, poz. 1040, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 758, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 271, Nr 74, poz. 855 i 857, Nr 88, poz. 983 i Nr 114, poz. 1191, z 2001 r. Nr 11, poz. 91, Nr 71, poz. 733, Nr 130, poz. 1450 i Nr 145, poz. 1638, z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 141, poz. 1176, z 2003 r. Nr 49, poz. 408, Nr 60, poz. 535, Nr 64, poz. 592 i Nr 124, poz. 1151, z 2004 r. Nr 91, poz. 870, Nr 96, poz. 959, Nr 162, poz. 1692, Nr 172, poz. 1804 i Nr 281, poz. 2783, z 2005 r. Nr 48, poz. 462, Nr 157, poz. 1316 i Nr 172, poz. 1438, z 2006 r. Nr 133, poz. 935 i Nr 164, poz. 1166, z 2007 r. Nr 80, poz. 538, Nr 82, poz. 557 i Nr 181, poz. 1287, z 2008 r. Nr 116, poz. 731, Nr 163, poz. 1012, Nr 220, poz. 1425 i 1431 i Nr 228, poz. 1506 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 341, Nr 79, poz. 662 i Nr 131, poz. 1075.

⁴⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1965 r. Nr 15, poz. 113, z 1974 r. Nr 27, poz. 157 i Nr 39, poz. 231, z 1975 r. Nr 45, poz. 234, z 1982 r. Nr 11, poz. 82 i Nr 30, poz. 210, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1984 r. Nr 45, poz. 241 i 242, z 1985 r. Nr 20, poz. 86, z 1987 r. Nr 21, poz. 123, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 4, poz. 21 i Nr 33, poz. 175, z 1990 r. Nr 14, poz. 88, Nr 34, poz. 198, Nr 53, poz. 306, Nr 55, poz. 318 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 22, poz. 92 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 12, poz. 53, z 1994 r. Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, Nr 43, poz. 189, Nr 73, poz. 350 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 270, Nr 54, poz. 348, Nr 75, poz. 471, Nr 102, poz. 643, Nr 117, poz. 752, Nr 121, poz. 769 i 770, Nr 133, poz. 882, Nr 139, poz. 934, Nr 140, poz. 940 i Nr 141, poz. 944, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 757, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 269 i 271, Nr 48, poz. 552 i 554, Nr 55, poz. 665, Nr 73, poz. 852, Nr 94, poz. 1037, Nr 114, poz. 1191 i 1193 i Nr 122, poz. 1314, 1319 i 1322, z 2001 r. Nr 4, poz. 27, Nr 49, poz. 508, Nr 63, poz. 635, Nr 98, poz. 1069, 1070 i 1071, Nr 123, poz. 1353, Nr 125, poz. 1368 i Nr 138, poz. 1546, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 26, poz. 265, Nr 74, poz. 676, Nr 84, poz. 764, Nr 126, poz. 1069 i 1070, Nr 129, poz. 1102, Nr 153, poz. 1271, Nr 219, poz. 1849 i Nr 240, poz. 2058, z 2003 r. Nr 41, poz. 360, Nr 42, poz. 363, Nr 60, poz. 535, Nr 109, poz. 1035, Nr 119, poz. 1121, Nr 130, poz. 1188, Nr 139, poz. 1323, Nr 199, poz. 1939 i Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 9, poz. 75, Nr 11, poz. 101, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 871, Nr 93, poz. 891, Nr 121, poz. 1264, Nr 162, poz. 1691, Nr 169, poz. 1783, Nr 172, poz. 1804, Nr 204, poz. 2091, Nr 210, poz. 2135, Nr 236, poz. 2356 i Nr 237, poz. 2384, z 2005 r. Nr 13, poz. 98, Nr 22, poz. 185, Nr 86, poz. 732, Nr 122, poz. 1024, Nr 143, poz. 1199, Nr 150, poz. 1239, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1413 i 1417, Nr 172, poz. 1438, Nr 178, poz. 1478, Nr 183, poz. 1538, Nr 264, poz. 2205 i Nr 267, poz. 2258, z 2006 r. Nr 12, poz. 66, Nr 66, poz. 466, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 186, poz. 1379, Nr 208, poz. 1537 i 1540, Nr 226, poz. 1656 i Nr 235, poz. 1699, z 2007 r. Nr 7, poz. 58, Nr 47, poz. 319, Nr 50, poz. 331, Nr 99, poz. 662, Nr 106, poz. 731, Nr 112, poz. 766 i 769, Nr 115, poz. 794, Nr 121, poz. 831, Nr 123, poz. 849, Nr 176, poz. 1243, Nr 181, poz. 1287, Nr 192, poz. 1378 i Nr 247, poz. 1845, z 2008 r. Nr 59, poz. 367, Nr 96, poz. 609 i 619, Nr 110, poz. 706, Nr 116, poz. 731, Nr 119, poz. 772, Nr 120, poz. 779, Nr 122, poz. 796, Nr

2. Podmiot, który zarzuca naruszenie zasady równego traktowania, uprawdopodobnia fakt jej naruszenia.

3. W przypadku uprawdopodobnienia naruszenia zasady równego traktowania, podmiot, któremu zarzucono naruszenie tej zasady, jest obowiązany wykazać, że nie dopuścił się jej naruszenia.

Art. 15. Termin przedawnienia roszczeń z tytułu naruszenia zasady równego traktowania, wynosi 3 lata od dnia powzięcia przez poszkodowanego wiadomości o naruszeniu zasady równego traktowania, nie dłużej jednak niż 5 lat od zaistnienia zdarzenia stanowiącego naruszenie tej zasady.

Art. 16. Dochodzenie roszczeń na podstawie niniejszej ustawy nie pozbawia prawa do dochodzenia roszczeń na podstawie przepisów innych ustaw.

Art.17. 1. Skorzystanie z uprawnień przysługujących z tytułu naruszenia zasady równego traktowania nie może być podstawą niekorzystnego traktowania, a także nie może powodować jakichkolwiek negatywnych konsekwencji wobec podmiotu, który z nich skorzystał.

2. Przepis ust. 1 stosuje się również do podmiotu, który udzielił w jakiegokolwiek formie wsparcia podmiotowi korzystającemu z uprawnień przysługujących z tytułu naruszenia zasady równego traktowania.

3. Do sytuacji określonych w ust. 1 i 2 mają zastosowanie przepisy art. 13-15.

Rozdział 3

Organy właściwe w sprawach przeciwdziałania naruszeniom

zasady równego traktowania

Art. 18. Wykonywanie zadań dotyczących realizacji zasady równego traktowania powierza się Rzecznikowi Praw Obywatelskich oraz Pełnomocnikowi do Spraw Równego Traktowania.

171, poz. 1056, Nr 220, poz. 1431, Nr 228, poz. 1507, Nr 231, poz. 1547, Nr 234, poz. 1571 oraz z 2009 r. Nr 26, poz. 156, Nr 67, poz. 571, Nr 69, poz. 592 i 593, Nr 131, poz. 1075, Nr 179, poz. 1395 i Nr 216, poz. 1676.

Art. 19. Rzecznik Praw Obywatelskich wykonuje zadania dotyczące realizacji zasady równego traktowania na zasadach i w trybie określonych w odrębnych przepisach.

Art. 20. 1. Pełnomocnika do Spraw Równego Traktowania, zwanego dalej „Pełnomocnikiem”, powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów.

2. Pełnomocnik podlega Prezesowi Rady Ministrów.

3. Pełnomocnikiem jest sekretarz stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

4. Obsługę merytoryczną, organizacyjno-prawną, techniczną i kancelaryjno-biurową Pełnomocnika zapewnia Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

Art. 21. 1. Do zadań Pełnomocnika należy realizowanie polityki rządu w zakresie zasady równego traktowania, w tym przeciwdziałania dyskryminacji w szczególności ze względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, religię lub wyznanie, światopogląd, wiek, niepełnosprawność, orientację seksualną.

2. Do zadań Pełnomocnika należy w szczególności:

- 1) opracowywanie i opiniowanie projektów aktów prawnych w zakresie zasady równego traktowania;
- 2) przeprowadzanie analiz i ocen rozwiązań prawnych pod kątem respektowania równego traktowania, a także występowanie do właściwych organów z wnioskami o wydanie lub zmianę aktów prawnych w zakresie spraw należących do Pełnomocnika;
- 3) podejmowanie działań zmierzających do eliminacji lub ograniczenia skutków powstałych w wyniku naruszenia zasady równego traktowania;
- 4) dokonywanie analiz i ocen sytuacji prawnej i społecznej w zakresie, o którym mowa w ust. 1, oraz inicjowanie, realizowanie, koordynowanie lub monitorowanie działań zmierzających do zapewnienia równego traktowania, a także do ochrony przed dyskryminacją;
- 5) monitorowanie sytuacji w zakresie przestrzegania zasady równego traktowania;

6) promowanie, upowszechnianie i propagowanie problematyki równego traktowania.

3. Do zadań Pełnomocnika należy także:

1) współpraca w sprawach związanych z równym traktowaniem oraz przeciwdziałaniem dyskryminacji z innymi państwami, organizacjami oraz instytucjami międzynarodowymi i zagranicznymi;

2) współpraca w przygotowywaniu sprawozdań i raportów z realizacji wiążących Rzeczypospolitą Polską umów międzynarodowych dotyczących zasady równego traktowania oraz przeciwdziałania dyskryminacji;

3) przedstawianie opinii w sprawie możliwości przystąpienia przez Rzeczypospolitą Polską do umów międzynarodowych dotyczących zasady równego traktowania oraz przeciwdziałania dyskryminacji

- w porozumieniu z właściwymi ministrami

3. Pełnomocnik może wносить, za zgodą Prezesa Rady Ministrów, opracowane przez siebie projekty dokumentów rządowych, wynikające z zakresu jego działania, w tym programy na rzecz zasady równego traktowania oraz przeciwdziałania dyskryminacji, do rozpatrzenia przez Radę Ministrów.

4. Pełnomocnik może inicjować, realizować, koordynować lub monitorować programy na rzecz zasady równego traktowania oraz przeciwdziałania naruszeniom zasady równego traktowania, we współpracy z innymi ministrami.

5. Pełnomocnik może przystępować do programów lub projektów współfinansowanych ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240), dotyczących równego traktowania oraz przeciwdziałania dyskryminacji, a także realizować te programy lub projekty.

6. Zadania związane z przeciwdziałaniem dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność Pełnomocnik wykonuje we współpracy z Pełnomocnikiem Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

Art. 22. Pełnomocnik opracowuje i przedkłada Radzie Ministrów Krajowy Program Działań na rzecz Równego Traktowania, określający cele i priorytety działań na rzecz równego traktowania, w szczególności w zakresie:

- 1) podnoszenia świadomości społecznej w zakresie równego traktowania, w tym na temat przyczyn i skutków naruszenia zasady równego traktowania;
- 2) przeciwdziałania naruszaniu zasady równego traktowania;
- 3) współpracy z partnerami społecznymi, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami w zakresie równego traktowania.

Art. 23. 1. Pełnomocnik opracowuje i przedkłada Radzie Ministrów, w terminie do dnia 31 marca każdego roku, sprawozdanie za poprzedni rok kalendarzowy, zawierające:

- 1) informację o prowadzonej działalności w obszarze równego traktowania oraz jej wynikach;
- 2) wnioski oraz rekomendacje dotyczące działań, które należy podjąć w celu zapewnienia przestrzegania zasady równego traktowania;
- 3) raport z realizacji Krajowego Programu Działań na rzecz Równego Traktowania, o którym mowa w art. 22.

Rozdział 4

Przepisy zmieniające, dostosowujące i końcowe

Art. 24. W ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071, z późn. zm.⁵⁾) wprowadza się następujące zmiany:

---

⁵⁾Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 49, poz. 509, z 2002 r. Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 169, poz. 1387, z 2003 Nr 130, poz. 1188 i Nr 170, poz. 1660, z 2004 r.

1) po art. 145a dodaje się art. 145b w brzmieniu:

„Art. 145b. § 1. Można żądać wznowienia postępowania również w przypadku, gdy zostało wydane orzeczenie sądu stwierdzające naruszenie zasady równego traktowania, o którym mowa w art. 6 ustawy z dnia o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania (Dz. U. Nr , poz.), jeżeli naruszenie tej zasady miało wpływ na rozstrzygnięcie sprawy zakończonej decyzją ostateczną.

§ 2. W sytuacji określonej w § 1 podanie o wznowienie wnosi się w terminie jednego miesiąca od dnia uprawomocnienia się orzeczenia sądu.”;

2) w art. 146 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Uchylenie decyzji z przyczyn określonych w art. 145 § 1 pkt 1 i 2 nie może nastąpić, jeżeli od dnia doręczenia lub ogłoszenia decyzji upłynęło dziesięć lat, zaś z przyczyn określonych w art. 145 § 1 pkt 3-8 oraz w art. 145a i 145b, jeżeli od dnia doręczenia lub ogłoszenia decyzji upłynęło pięć lat.”;

3) art. 147 otrzymuje brzmienie:

„Art. 147. Wznowienie postępowania następuje z urzędu lub na żądanie strony. Wznowienie postępowania z przyczyny określonej w art. 145 § 1 pkt 4 oraz w art. 145a i 145b następuje tylko na żądanie strony.”;

4) w art. 151 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Organ administracji publicznej, o którym mowa w art. 150, po przeprowadzeniu postępowania określonego w art. 149 § 2 wydaje decyzję, w której:

1) odmawia uchylenia decyzji dotychczasowej, gdy stwierdzi brak podstaw do jej uchylenia na podstawie art. 145 § 1, art. 145a lub 145b, albo

---

Nr 162, poz. 1692, z 2005 r. Nr 64, poz. 565, Nr 78, poz. 682 i Nr 181, poz. 1524, z 2008 r. Nr 229, poz. 1539 oraz z 2009 r. Nr 195, poz. 1501 i Nr 216, poz. 1676.

- 2) uchyla decyzję dotychczasową, gdy stwierdzi istnienie podstaw do jej uchylecia na podstawie art. 145 § 1, art. 145a lub 145b, i wydaje nową decyzję rozstrzygającą o istocie sprawy.”.

Art. 25. W ustawie z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 oraz z 2006 r. Nr 218, poz. 1592) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) do tytułu dodaje się odnośnik nr 1 w brzmieniu:

„¹⁾ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia następujących dyrektyw Wspólnot Europejskich:

- 1) dyrektywy Rady 2000/43/WE z dnia 29 czerwca 2000 r. wprowadzającej w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne (Dz. Urz. WE L 180 z 19.07.2000, str. 22; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 20, t. 1, str. 23);
- 2) dyrektywy Rady 2004/113/WE z dnia 13 grudnia 2004 r. wprowadzającej w życie zasadę równego traktowania mężczyzn i kobiet w zakresie dostępu do towarów i usług oraz dostarczania towarów i usług (Dz. Urz. UE L 373 z 21.12.2004, str. 37);
- 3) dyrektywy 2006/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy (wersja preredagowana) (Dz. Urz. UE L 204 z 26.07.2006, str. 23).”;

- 2) w art. 1 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Rzecznik Praw Obywatelskich, zwany dalej „Rzecznikiem”, stoi na straży wolności i praw człowieka i obywatela określonych w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz w innych aktach normatywnych, w tym również na straży realizacji zasady równego traktowania.”;

- 3) art. 8 otrzymuje brzmienie:

„Art. 8. Rzecznik podejmuje czynności przewidziane w ustawie, jeżeli poweźmie wiadomość wskazującą na naruszenie wolności i praw człowieka i obywatela, w tym zasady równego traktowania.”;

4) art. 11 otrzymuje brzmienie:

„1. Rzecznik po zapoznaniu się z każdym skierowanym do niego wnioskiem może:

- 1) podjąć sprawę,
- 2) poprzestać na wskazaniu wnioskodawcy przysługujących mu środków działania,
- 3) przekazać sprawę według właściwości,
- 4) nie podjąć sprawy

- zawiadamiając o tym wnioskodawcę i osobę, której sprawa dotyczy.

2. Jeżeli wniosek, o którym mowa w ust. 1, dotyczy naruszenia zasady równego traktowania Rzecznik jest obowiązany do podjęcia działań określonych w ust. 1 pkt 1-3.”;

5) art. 17a otrzymuje brzmienie:

„Art. 17a. Rzecznik współdziała ze stowarzyszeniami, ruchami obywatelskimi, innymi dobrowolnymi zrzeszeniami i fundacjami na rzecz ochrony wolności i praw człowieka i obywatela, a także z zagranicznymi i międzynarodowymi organami i organizacjami w zakresie równego traktowania.”;

6) po art. 17a dodaje się art. 17b w brzmieniu:

„Art. 17b. Do zakresu działania Rzecznika, dotyczącego realizacji zasady równego traktowania, należy również:

- 1) analizowanie, monitorowanie i wspieranie równego traktowania wszystkich osób;
- 2) prowadzenie niezależnych badań dotyczących dyskryminacji;
- 3) opracowywanie i wydawanie niezależnych sprawozdań i wydawanie zaleceń odnośnie problemów związanych z dyskryminacją.”;

7) art. 18 otrzymuje brzmienie:

„Art. 18. Przepisy ustawy dotyczące ochrony wolności i praw obywatela stosuje się również odpowiednio do:

- 1) osób niebędących obywatelami polskimi, znajdujących się pod władzą Rzeczypospolitej Polskiej – w zakresie przysługujących im wolności i praw,
- 2) osób prawnych i jednostek organizacyjnych niebędących osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną – w zakresie określonym w przepisach ustawy z dnia   o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania (Dz. U. Nr   , poz.   ).”;

8) w art. 19 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Rzecznik corocznie informuje Sejm i Senat o swojej działalności oraz o stanie przestrzegania wolności i praw człowieka i obywatela, w tym przekazuje:

- 1) informację o prowadzonej działalności w obszarze równego traktowania oraz jej wynikach,
- 2) informację o przestrzeganiu zasady równego traktowania w Rzeczypospolitej Polskiej, przygotowaną w szczególności na podstawie badań, o których mowa w art. 17b pkt 2,
- 3) wnioski oraz rekomendacje dotyczące działań, które należy podjąć w celu zapewnienia przestrzegania zasady równego traktowania.”.

Art. 26. W ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 i Nr 218, poz. 1690) w art. 2a ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Ustawa stoi na gruncie równego traktowania wszystkich ubezpieczonych, w szczególności bez względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, stan cywilny oraz stan rodzinny.”.

Art. 27. W ustawie z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz. U. Nr 228, poz. 1507) art. 2 otrzymuje brzmienie:

„Art. 2. W zakresie ustalania wysokości emerytur kapitałowych ustawa stoi na gruncie równego traktowania wszystkich ubezpieczonych w szczególności bez

względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, stan zdrowia, stan cywilny oraz stan rodzinny.”.

Art. 28. Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania powołany rozporządzeniem z dnia 22 kwietnia 2008 r. w sprawie Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania (Dz. U. Nr 75, poz. 450) staje się Pełnomocnikiem do Spraw Równego Traktowania w rozumieniu niniejszej ustawy.

Art. 29. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2011 r.

UZASADNIENIE

Projekt ustawy o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania (zwany dalej projektem ustawy) ma na celu uzupełnienie istniejących już regulacji w zakresie zasady równego traktowania. Głównym celem projektu ustawy jest implementacja przepisów przyjętych przez Unię Europejską w postaci dyrektyw, dzięki czemu Rzeczpospolita Polska wypełni swoje zobowiązania prawno-międzynarodowe, a ponadto wzmocni przestrzeganie zasady równego traktowania w poszczególnych aspektach życia społecznego przewidzianych niniejszym projektem. Ponadto projekt ustawy systematyzuje działania instytucji zajmujących się ww. tematyką oraz wpływa na ich wzajemne uzupełnianie się w wykonywaniu zadań zmierzających do wyrównywania szans podmiotów dyskryminowanych. Wyznacza on również ogólne ramy mające na celu walkę z dyskryminacją ze względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, wyznanie, światopogląd, niepełnosprawność, wiek oraz orientację seksualną. Katalog przesłanek dla zakazu nierównego traktowania ma charakter zamknięty. Takie rozwiązanie w pełni implementuje rozwiązania zawarte w dyrektywach, które nie zwierają otwartego katalogu przesłanek nierównego traktowania.

Projektowana ustawa ma implementować do naszego porządku prawnego następujące akty prawne:

- 1) dyrektywę Rady 86/613/EWG z dnia 11 grudnia 1986 r. w sprawie stosowania zasady równego traktowania kobiet i mężczyzn pracujących na własny rachunek, w tym w rolnictwie, oraz w sprawie ochrony kobiet pracujących na własny rachunek w okresie ciąży i macierzyństwa (Dz. Urz. WE L 359 z 19.12.1986, str. 56; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 1, str. 330);
- 2) dyrektywę Rady 2000/43/WE z dnia 29 czerwca 2000 r. wprowadzającej w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne (Dz. Urz. WE L 180 z 19.07.2000, str. 22; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 20, t. 1, str. 23);
- 3) dyrektywę Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy (Dz. Urz. WE L 303 z 02.12.2000, str. 16; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 4, str. 79);

- 4) dyrektywę Rady 2004/113/WE z dnia 13 grudnia 2004 r. wprowadzającej w życie zasadę równego traktowania mężczyzn i kobiet w zakresie dostępu do towarów i usług oraz dostarczania towarów i usług (Dz. Urz. UE L 373 z 21.12.2004, str. 37);
- 5) dyrektywę 2006/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy (wersja preredagowana) (Dz. Urz. UE L 204 z 26.07.2006, str. 23).

Należy przypomnieć, że zasada równości wobec prawa stanowi podstawę demokratycznego porządku prawnego i wynika bezpośrednio z art. 32 Konstytucji RP, który określa ogólne pojęcie i zakres zasady równości oraz formułuje zakaz dyskryminacji. Niezależnie od tej ogólnej reguły, Konstytucja RP zawiera liczne przepisy odnoszące się do zasady równości w szczegółowych dziedzin życia społecznego (art. 6 – równy dostęp do dóbr kultury, art. 11 – równość obywateli jako przesłanka tworzenia partii politycznych, art. 33 – równość kobiet i mężczyzn, art. 60 – jednakowe zasady dostępu do służby publicznej, art. 64 ust. 2 – równa ochrona prawa własności i innych praw majątkowych i prawa dziedziczenia, art. 68 ust. 2 – równy dostęp do świadczeń publicznej opieki zdrowotnej, art. 70 ust. 4 – równy dostęp do wykształcenia, art. 96 ust. 2, art. 127 ust. 1 i art. 169 ust. 2 – równość prawa wyborczego). Zasada równości wobec prawa stanowi przedmiot umów międzynarodowych ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską, jak i prawa Unii Europejskiej. Gwarantują ją paktory Organizacji Narodów Zjednoczonych - art. 2 ust. 1 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych (Dz. U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167, zał.) oraz art. 2 ust. 2 Międzynarodowego Paktu Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych (Dz. U. z 1977 r. Nr 38, poz. 169 zał.), formułuje ją – jako zakaz dyskryminacji – art. 14 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Dz. U. z 1993 Nr 61, poz. 284), a także szereg innych konwencji o bardziej szczegółowym charakterze. Szeroki wyraz tekstowy zasada równości znalazła również w art. 20 – 26 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej (Dz. U. UE. C. 07. 303. 1).

W obecnie obowiązującym porządku prawnym przepisy dotyczące równego traktowania są zawarte m.in. w:

- 1) ustawie z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.) – określono zasady równego traktowania i niedyskryminacji w zatrudnieniu;

- 2) ustawie z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2007 r. Nr 155, poz. 1095, z późn. zm.) – zapewniono równy dostęp do prowadzenia i wykonywania w Polsce działalności gospodarczej;
- 3) ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.) – wprowadzono zakaz dyskryminowania osób, dla których powiatowe i wojewódzkie urzędy zatrudnienia oraz agencje zatrudnienia poszukują zatrudnienia i innej pracy zarobkowej, jak również przy kierowaniu na szkolenia;
- 4) ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2003 r. Nr 96, poz. 873, z późn. zm.) – jako zadanie publiczne wykonywane przez organy administracji publicznej wskazano upowszechnianie i ochronę praw kobiet oraz działalność na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn;
- 5) ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 1964 r. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.) – wprowadzono możliwość żądania zaniechania działania, które sprawia, że dobro osobiste zostaje zagrożone;
- 6) ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 1964 r. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.) – przeniesiono ciężar dowodu na stronę pozwaną w sprawach związanych z ochroną dóbr osobistych oraz umożliwiono organizacjom społecznym, do których zadań statutowych należy ochrona równości oraz niedyskryminacji przez bezpodstawne bezpośrednie lub pośrednie zróżnicowanie praw i obowiązków obywateli, w sprawach o roszczenia z tego zakresu, wytaczać za zgodą obywateli, powództwa na ich rzecz, oraz za zgodą powoda wstępować do postępowania w każdym jego stadium;
- 7) ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071, z późn. zm.) – wprowadzono dla organizacji społecznej możliwość, w sprawie dotyczącej innej osoby, występowania z żądaniem wszczęcia postępowania lub dopuszczenia jej do udziału w postępowaniu, jeżeli jest to uzasadnione celami statutowymi tej organizacjami i gdy przemawia za tym interes społeczny;
- 8) ustawie z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2007 r. Nr 109, poz. 756, z późn. zm.) – przewidziano karę grzywny dla tego, kto zajmując się sprzedażą towarów w przedsiębiorstwie handlu detalicznego lub w przedsiębiorstwie gastronomicznym, ukrywa przed nabywcą towar przeznaczony do sprzedaży lub

umyślnie bez uzasadnionej przyczyny odmawia sprzedaży takiego towaru oraz dla tego, kto zajmując się zawodowo świadczeniem usług, żąda i pobiera za świadczenie zapłatę wyższą od obowiązującej albo umyślnie bez uzasadnionej przyczyny odmawia świadczenia, do którego jest obowiązany).

Pomimo przyjęcia powyższych regulacji i notyfikowania ich w Bazie Notyfikacji Krajowych Środków Wykonawczych, Komisja Europejska przedstawiła Polsce zarzuty formalne dotyczące niewłaściwego lub niepełnego wdrożenia przepisów:

- 1) dyrektywy Rady 2000/43/WE z dnia 29 czerwca 2000 r. wprowadzającej w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne (Dz. U. WE L 180 z 19.07.2000, str. 22, Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 20, t. 1. str. 23.), w związku z naruszeniem nr 2006/2255, pismo Komisji Europejskiej z dnia 4 lipca 2006 r. znak: SG-Greffe (2006)D/2003785;
- 2) dyrektywy Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudniania i pracy (Dz. Urz. WE L 303 z 02.12.2000, str. 16; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 4, str. 79), w związku z naruszeniem nr 2006/2445, pismo Komisji Europejskiej z dnia 15 grudnia 2006 r. znak: SG-Greffe (2006)D/207993;
- 3) dyrektywy Rady 2004/113/WE z dnia 13 grudnia 2004 r. wprowadzającej w życie zasadę równego traktowania mężczyzn i kobiet w zakresie dostępu do towarów i usług oraz dostarczania towarów i usług (Dz. Urz. UE L 373 z 21.12.2004, str. 37), w związku z naruszeniem nr 2008/0184, pismo Komisji Europejskiej z dnia 26 czerwca 2008 r. znak: SG-Greffe(2008)D/204205. Ponadto dnia 14 maja 2009 r. Komisja Europejska podjęła decyzję o wszczęciu postępowania w trybie art. 226 TWE (stwierdzenie naruszenia zobowiązań wspólnotowych) przeciwko Polsce;
- 4) dyrektywy 2006/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy (wersja preredagowana) (Dz. U. L. 204 z dnia 26 lipca 2006 r., s. 23), w związku z naruszeniem numer 2009/0475, pismo Komisji Europejskiej z dnia 18 marca 2010 r. znak: SG-Greffe(2010)D.

Wobec przedstawionych zarzutów konieczne jest wprowadzenie do krajowego porządku prawnego rozwiązań ustawowych zmierzających do realizacji zasady równego traktowania osób fizycznych, osób prawnych i jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej.

Projekt ustawy określa obszary i sposoby przeciwdziałania naruszeniom zasady równego traktowania ze względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, religię lub wyznanie, światopogląd, niepełnosprawność, wiek i orientację seksualną oraz organy właściwe w tym zakresie.

Projekt ustawy ma być stosowany nie tylko w stosunku do osób fizycznych lecz także do osób prawnych i jednostek organizacyjnych niebędących osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną (art. 2). Nakaz równego traktowania osób prawnych albo innych podmiotów nie będących osobami fizycznymi uwzględnia w tym zakresie, poza przepisami dyrektywy Rady 2000/43/WE z dnia 29 czerwca 2000 r. wprowadzającej w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne, orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, które odnosi zasadę równego traktowania do osób prawnych (wyrok z dnia 7 XII 1999, K. 6/99, OTK ZU 1999, nr , poz. 160, s. 837).

Zakres przedmiotowy projektu ustawy obejmuje obszary określone w art. 4 i jest on zdeterminowany zakresem przepisów implementowanych dyrektyw. Projekt ustawy przewiduje, że po wejściu w życie ma on nie być stosowany do obszarów określonych w art. 5. Wyłączenia mają swoją podstawę w implementowanych dyrektywach. Ustawa ma nie znajdować zastosowania do sfery życia prywatnego i rodzinnego oraz do czynności prawnych związanych z tymi sferami. W związku z tym nie reguluje ona transakcji zawieranych w sferze niepublicznej. Ponadto ustawa nie będzie stosowana do usług edukacyjnych w zakresie odmiennego traktowania ze względu na płeć, gdyż w niektórych jednostkach edukacyjnych istnieje możliwość uczenia się tylko przez przedstawicieli jednej płci i jest to uzasadnione charakterem i celem działania takich jednostek edukacyjnych (art. 5 ust. 2). Ustawa nie znajdzie również zastosowania do odmiennego traktowania ze względu na płeć w dostępie i warunkach korzystania z innych usług, rzeczy oraz nabywania praw lub energii, jeżeli ich zapewnienie wyłącznie lub głównie dla przedstawicieli jednej płci jest obiektywnie i racjonalnie uzasadnione celem zgodnym z prawem, a środki służące realizacji tego celu są właściwe i konieczne (art. 5 pkt 3). Ponadto z projektu ustawy wyłączone zostanie również odmiennie traktowanie w zakresie możliwości i warunków podejmowania i wykonywania działalności zawodowej oraz podejmowania, odbywania i ukończenia nauki w zakresie kształcenia zawodowego, jeżeli rodzaj lub warunki wykonywania danej działalności zawodowej powodują, że przyczyna odmiennego traktowania jest rzeczywistym i decydującym wymaganiem zawodowym stawianym danej osobie fizycznej, a dodatkowo proporcjonalnym do osiągnięcia zgodnego z prawem celu różnicowania sytuacji tej osoby (art. 5 pkt 4). Powyższe przepisy mają na celu umożliwienie odmiennego traktowania w

sytuacji, gdy z uwagi na rodzaj lub warunki wykonywania danej działalności albo charakter określonych usług brak wyłączenia mógłby prowadzić do zakłóceń w prawidłowym funkcjonowaniu życia gospodarczego. Art. 5 pkt 5 przewiduje możliwość wyłączenia z uwagi na wyznanie lub światopogląd, jeżeli rodzaj lub warunki wykonywania takiej działalności powodują, że wyznanie lub światopogląd są rzeczywistym i decydującym wymaganiem zawodowym. Przepis ten nawiązuje do art. 4 dyrektywy Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudniania i pracy (Dz. Urz. WE L 303 z 02.12.2000, str. 16; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 4, str. 79), który zezwala państwom członkowskim na wprowadzenie w ustawodawstwie krajowym takiego wyłączenia.

Projekt ustawy przewiduje również w art. 5 pkt 6 możliwość odmiennego traktowania ze względu na wiek w sytuacjach sprecyzowanych w lit. a i b tego artykułu. Litera „a” dotyczy jednak tylko wypadków, gdy jest to uzasadnione celem zgodnym z prawem oraz jeżeli dodatkowo przewidzenie środki dla jego realizacji są właściwe i konieczne. Litera „b” w przypadku pracowniczych programów emerytalnych ma zastosowanie tylko, gdy nie stanowi dyskryminacji ze względu na płeć.

Projekt ustawy nie obejmuje kwestii odmiennego traktowania ze względu na kryterium obywatelstwa w odniesieniu do osób fizycznych będącymi obywatelami państw innych niż państwa członkowskie Unii Europejskiej, państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej. Tym samym ustawa ta nie narusza przepisów dotyczących wjazdu i pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a także innych kwestii ze statusem prawnym tych osób. Jest to zgodne z art. 37 ust. 2 Konstytucji RP, który wskazuje, iż wyjątki od zasady korzystania z wolności i praw zapewnionych w ustawie zasadniczej, które odnoszą się do wszystkich, niezależnie od posiadanego obywatelstwa, określa ustawa.

Rozdział drugi projektu ustawy określa zasady równego traktowania oraz środki prawne dla ich ochrony; precyzują obszary, w których zakazane jest odmierne traktowanie przyporządkowując do każdego z nich przesłanki, z powodu których jest ono zakazane na podstawie niniejszej ustawy. Zakres zawartych przepisów jest związany z zakresem regulacji implementowanych dyrektyw, dotyczy to zarówno obszarów objętych zakazem nierównego traktowania jak i przesłanek ze względu na które miałyby ono nastąpić. Art. 8 ust. 2 przewiduje możliwość wyłączenia części przepisów projektu ustawy w zakresie podejmowania środków koniecznych w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa

lub porządku publicznego, zdrowia albo wolności i praw innych osób, jednak tylko ze względu na religię lub wyznanie, światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Przepis ten nawiązuje do art. 2 dyrektywy Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudniania i pracy (Dz. Urz. WE L 303 z 02.12.2000, str. 16; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 4, str. 79), który wyłącza jej zastosowanie we wskazanym zakresie. Wyłączenia mają ponadto swoje uzasadnienie w ochronie innych wartości konstytucyjnych.

Art. 10 precyzuje zakaz nierównego traktowania w stosunku do osób prawnych. Podkreślić należy, że przyjęte rozwiązania mają na celu ochronę osób prawnych przed nierównym traktowaniem, jednak tylko w sytuacji, gdy naruszenie zasady równego traktowania następuje ze względu na rasę, pochodzenie etniczne lub narodowość ich członków.

Dla zapewnienia realizacji celu regulacji, czyli równego traktowania w określonych projektem ustawy obszarach, art. 11 przewiduje dodatkowo możliwość wprowadzenia tzw. uprzywilejowania wyrównawczego, czyli możliwość podejmowania działań, które mają wyrównać faktyczne nierówności między podmiotami. Uprzywilejowanie wyrównawcze stanowi również element szeregu dokumentów prawa międzynarodowego. Jest zalecane m.in. w art. 23 Karty Podstawowych Praw Unii Europejskiej, który przewiduje równość kobiet i mężczyzn, ale dopuszcza „utrzymanie lub przyjmowanie środków zapewniających specyficzne korzyści dla osób i płci niedostatecznie reprezentowanej”.

W celu zapewnienia efektywności wprowadzanych rozwiązań oraz właściwego implementowania dyrektyw projekt ustawy przewiduje w art. 12 sytuacje, w których osoby fizyczne, ale też osoby prawne i jednostki organizacyjne niebędące osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną mogą występować z roszczeniami w celu ochrony swoich praw przewidzianych w niniejszej ustawie. Przepis ten wprowadza również w stosunku do osób fizycznych możliwość występowania z roszczeniem w razie wszelkiego mniej korzystnego traktowania w związku z ciążą, urlopem macierzyńskim, dodatkowym urlopem macierzyńskim, urlopem na warunkach urlopu macierzyńskiego, dodatkowym urlopem na warunkach urlopu macierzyńskiego, urlopem ojcowskim lub urlopem wychowawczym. Dodatkowo roszczenia przysługują również w sytuacji, gdy doszło do nakłaniania innego podmiotu do naruszeń zasad określonych w ustawie lub nakazania innemu podmiotowi takich naruszeń. Przepisy te mają na celu zapewnić skuteczność wprowadzonych rozwiązań i są realizacją przepisów implementowanych dyrektyw.

Proponuje się, aby do postępowań toczących się w ww. sprawach miały zastosowanie przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego.

W projekcie ustawy wprowadzono odmienne zasady dotyczące ciężaru dowodu. Podmiot, który zarzuca naruszenie zasady równego traktowania powinien uprawdopodobnić fakt jej naruszenia. Natomiast w przypadku uprawdopodobnienia naruszenia zasady równego traktowania podmiot, któremu zarzucono naruszenia zasady równego traktowania, jest obowiązany wykazać, że nie dopuścił się jej naruszenia. Podmiot wobec którego naruszono zakaz odmiennego traktowania zasługuje na szczególną ochronę, gdyż udowodnienie np. faktu molestowania czy molestowania seksualnego jest zazwyczaj wysoce utrudnione lub niemożliwe. Odwrócenie ciężaru dowodu na stronę przeciwną spowoduje, iż będzie ona zobowiązana do udowodnienia braku zachodzenia okoliczności molestowania lub molestowania seksualnego. Przedmiotowa zasada dotycząca ciężaru dowodu znalazła się w art. 10 dyrektywy Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. w sprawie ustanowienia ogólnych ram równego traktowania przy zatrudnieniu o wykonywaniu zawodu oraz w art. 8 dyrektywy Rady 2000/43/WE z dnia 20 czerwca 2000 r. wprowadzającej zasadę równego traktowania osób bez względu na rasę i pochodzenie etniczne.

Termin przedawnienia roszczeń z tytułu naruszenia zasady równego traktowania, określono jako 3 lata od dnia powzięcia przez poszkodowanego wiadomości o naruszeniu zasady równego traktowania przez poszkodowanego, nie dłużej jednak niż 5 lat od zaistnienia zdarzenia stanowiącego naruszenie zasady równego traktowania.

Projektowana ustawa gwarantuje, iż uprawnienia w niej przewidziane nie pozbawiają poszkodowanego prawa dochodzenia roszczeń na podstawie innych przepisów. Ponadto wprowadzono dodatkową ochronę dla osób korzystających z uprawnień przysługujących z tytułu naruszenia zasady równego traktowania. Skorzystanie z tych uprawnień nie może być podstawą niekorzystnego traktowania. Ochrona ta obejmuje również osoby, które udzieliły w jakiegokolwiek formie wsparcia osobie korzystającej z uprawnień przysługujących z tytułu naruszenia zasady równego traktowania.

W rozdziale 3 projektu ustawy wskazano organy właściwe w sprawach zasady równego traktowania - Pełnomocnik do Spraw Równego Traktowania oraz Rzecznik Praw Obywatelskich.

Pełnomocnik do Spraw Równego Traktowania powoływany i odwoływany przez Prezesa Rady Ministrów będzie realizował politykę rządu w zakresie równego traktowania. Do zadań Pełnomocnika do Spraw Równego Traktowania należeć będzie m.in. opracowywanie i opiniowanie projektów aktów prawnych w zakresie równego traktowania,

przeprowadzanie analiz i ocen rozwiązań prawnych pod kątem respektowania równego traktowania, a także występowanie do właściwych organów z wnioskami o wydanie lub zmianę aktów prawnych w zakresie spraw należących do Pełnomocnika, podejmowanie działań zmierzających do eliminacji lub ograniczenia skutków powstałych w wyniku naruszenia zasady równego traktowania, dokonywanie analiz i ocen sytuacji prawnej i społecznej w zakresie równego traktowania oraz inicjowanie, realizowanie, koordynowanie lub monitorowanie działań zmierzających do zapewnienia równego traktowania, a także do ochrony przed dyskryminacją oraz inicjowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków naruszenia zasady równego traktowania, współpraca z właściwymi organami administracji publicznej, partnerami społecznymi, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami w zakresie równego traktowania, udzielanie oraz współpraca z zagranicznymi i międzynarodowymi organizacjami i organami w zakresie równego traktowania. Ponadto Pełnomocnik może wносить, za zgodą Prezesa Rady Ministrów, opracowane przez siebie projekty dokumentów rządowych, wynikające z zakresu jego działania. W art. 22 ustawy założono, iż dla spójności polityki podejmowanej w obszarze równego traktowania opracowany zostanie Krajowy Program Działania na rzecz Równego Traktowania. Program będzie miał na celu usystematyzowanie działań dotyczących równego traktowania podejmowanych w ramach administracji publicznej. Roczne raporty z wykonania Krajowego Programu Działania na rzecz Równego Traktowania pozwolą na analizę kwestii dotyczących przeciwdziałania dyskryminacji oraz naruszenia zasady równego traktowania, opiniowanie działań zmierzających do wyeliminowania zjawiska dyskryminacji i rekomendowania najefektywniejszych sposobów pozwalających osiągnąć założone cele.

Zobowiązano Pełnomocnika do Spraw Równego Traktowania do przedkładania Radzie Ministrów sprawozdań, informacji, wniosków oraz rekomendacji dotyczących realizacji zasady równego traktowania a także rocznych raportów z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Dyskryminacji.

Rzecznik Praw Obywatelskich będzie natomiast realizował politykę przestrzegania zasady równego traktowania jako organ niezależny. Projekt ustawy przewiduje, iż Rzecznik Praw Obywatelskich będzie wykonywał zadania dotyczące realizacji zasady równego traktowania na warunkach i trybie określonych w ustawie z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 z późn. zm.). Rzecznik Praw Obywatelskich podejmuje czynności przewidziane w ustawie z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich, jeżeli poweźmie wiadomość wskazującą na naruszenie wolności i praw człowieka i obywatela, w tym zasady równego traktowania.. Kompetencje Rzecznika Praw

Obywatelskich określone w ustawie są bardzo rozległe i pozwalają podejmować działania o szerokim zasięgu od monitorowania i badania sprawy aż do możliwości wystąpienia na drogę sądową. Ponadto proponuje się w ustawie dopisanie, iż Rzecznik Praw Obywatelskich może prowadzić badania w zakresie równego traktowania oraz wydawać zalecenia związane z zasadą równego traktowania.

Projekt ustawy proponuje także dokonanie zmian w przepisach innych ustaw, związanych z koniecznością zapewnienia realizacji zasady równego traktowania.

W art. 24 projektu ustawy proponuje się zmiany w ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego, polegające na dodaniu art. 145b, który daje możliwość żądania wznowienia postępowania również w przypadku, gdy zostało wydane orzeczenie sądu stwierdzające naruszenie zasady równego traktowania, jeżeli naruszenie tej zasady miało wpływ na rozstrzygnięcie sprawy zakończonej decyzją ostateczną. Proponuje się, aby w takim przypadku podanie o wznowienie wnosilo się w terminie jednego miesiąca od dnia uprawomocnienia się orzeczenia sądu. Natomiast zmiany zaproponowane w art. 146, w art. 147 oraz w art. 151 stanowią konsekwencję zmiany polegającej na dodaniu art. 145b.

W projekcie ustawy zawarto zmiany w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 11, poz. 74 z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz. U. Nr 228, poz. 1507). Zmiany te mają na celu dostosowanie przepisów niniejszej ustawy do projektowanych rozwiązań.

Projekt ustawy nie zawiera norm technicznych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 z późn. zm.).

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2005 r. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) projekt został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny

Ustawa będzie oddziaływała na wszystkie osoby fizyczne, prawne oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, posiadające zdolność prawną.

2. Konsultacje Społeczne

Projekt ustawy równocześnie z przesłaniem do konsultacji międzyresortowych zostanie przesłany do konsultacji społecznych z następującym podmiotom, oraz do reprezentatywnych organizacji związkowych:

- 1) Rzecznik Praw Obywatelskich;
- 2) Rzecznik Praw Dziecka;
- 3) Główny Inspektor Pracy;
- 4) Komisja Trójstronna do Spraw Społeczno-Gospodarczych;
- 5) Forum Związków Zawodowych;
- 6) Prokuratoria Generalna;
- 7) Polska Rada Ekumeniczna;
- 8) Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji;
- 9) NSZZ „Solidarność”;
- 10) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych;
- 11) Konfederacja Pracodawców Prywatnych;
- 12) Konfederacja Pracodawców Polskich;
- 13) Związek Rzemiosła Polskiego;
- 14) Business Centre Club;
- 15) Społeczne Towarzystwo Oświatowe;
- 16) Rada Szkolnictwa Wyższego i Nauki ZNP;
- 17) Krajowa Izba Gospodarcza;
- 18) Helsińska Fundacja Praw Człowieka;
- 19) Związek Banków Polskich;
- 20) Stowarzyszenie Kampania Przeciwko Homofonii;
- 21) Stowarzyszenie Lambda;
- 22) Stowarzyszenie Przeciwko Antysemityzmowi i Ksenofobii Otwarta Rzeczypospolita;
- 23) Stowarzyszenie Agencji Zatrudnienia;
- 24) Centrum Praw Kobiet;
- 25) Fundacja Kobieta „eFKa”;
- 26) Fundacja na Rzecz Kobiet „Ja Kobieta” (Forum 50+);
- 27) Konferencja Episkopatu Polski;
- 28) Muzułmański Związek Religijny w RP;

- 29) Kościół Ewangelicko-Augsburski w RP;
- 30) Kościół Ewangelicko-Reformowany;
- 31) Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich RP;
- 32) Kancelaria św. Soboru Biskupów P.A.K.P.;
- 33) Polskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych;
- 34) Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce;
- 35) Fundacja Feminoteka;
- 36) Towarzystwo Interwencji Kryzysowej;
- 37) Polskie Towarzystwo Prawa Atydyskryminacyjnego;
- 38) Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych;
- 39) Stowarzyszenie „Nigdy Więcej”;
- 40) Pro Humanum Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego;
- 41) Fundacja Akcja;
- 42) Stowarzyszenie Amnesty International;
- 43) Stowarzyszenie Interwencji Prawnej;
- 44) La Strada.

3. Wpływ na rynek pracy

Przepisy ustawy ułatwią dostęp do rynku pracy osobom dyskryminowanym oraz pozostających w sferze wykluczenia. Ustawa zawiera bowiem przepisy wprowadzające prawo do równego traktowania w zakresie możliwości podejmowania oraz wykonywania działalności zawodowej, w szczególności warunków dostępu do zatrudnienia, łącznie z kryteriami rekrutacji, oraz wykonywania pracy na podstawie umowy cywilnoprawnej. Regulacje zawarte w projektowanej ustawie przyczynią się do poprawienia dostępu do instytucji, usług i instrumentów rynku pracy, zabezpieczenia społecznego, opieki zdrowotnej, oświaty i szkolnictwa wyższego.

4. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw oraz na sytuację i rozwój regionów

Ustawa pozwoli na pełniejsze wykorzystanie potencjału pracowników, co wpłynie na podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw.

5. Zgodność z prawem Unii Europejskiej

Ustawa pozostaje w zgodzie z przepisami:

- 1) dyrektywy Rady 2000/43/WE z dnia 29 czerwca 2000 r. wprowadzającej w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne (Dz. U. WE L 180 z 19.07.2000, str. 22, Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 20, t. 1. str. 23.), w związku z naruszeniem nr 2006/2255, pismo Komisji Europejskiej z dnia 4 lipca 2006 r. znak: SG-Greffe (2006)D/2003785;
- 2) dyrektywy Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudniania i pracy (Dz. Urz. WE L 303 z 02.12.2000, str. 16; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 4, str. 79), w związku z naruszeniem nr 2006/2445, pismo Komisji Europejskiej z dnia 15 grudnia 2006 r. znak: SG-Greffe (2006)D/207993;
- 3) dyrektywy Rady 2004/113/WE z dnia 13 grudnia 2004 r. wprowadzająca w życie zasadę równego traktowania mężczyzn i kobiet w zakresie dostępu do towarów i usług oraz dostarczania towarów i usług (Dz. Urz. UE L 373 z 21.12.2004, str. 37), w związku z naruszeniem nr 2008/0184, pismo Komisji Europejskiej z dnia 26 czerwca 2008 r. znak: SG-Greffe(2008)D/204205. Ponadto 14 maja 2009 r. Komisja Europejska podjęła decyzję o wszczęciu postępowania w trybie art. 226 TWE (stwierdzenie naruszenia zobowiązań wspólnotowych) przeciwko Polsce;
- 4) dyrektywy Rady 86/613/EWG z dnia 11 grudnia 1986 r. w sprawie stosowania zasady równego traktowania kobiet i mężczyzn pracujących na własny rachunek, w tym w rolnictwie, oraz w sprawie ochrony kobiet pracujących na własny rachunek w okresie ciąży i macierzyństwa (Dz. Urz. WE L 359 z 19,12,1986, str. 56; Dz. Urz. UE Polskie Wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 1, str. 330);
- 5) dyrektywy 2006/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy (Dz. Urz. UE L 204 z 26.07.2006, str. 23.).

6. Skutki finansowe

Z przepisów projektu ustawy wynika, iż wykonywanie zadań dotyczących realizacji zasady równego traktowania zostanie powierzone Rzecznikowi Praw Obywatelskich oraz Pełnomocnikowi do Spraw Równego Traktowania, którego wynagrodzenie obliczone zostanie z zastosowaniem mnożnika kwoty bazowej dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, która w obecnym roku wynosi 1835,35 zł. Wynagrodzenie Pełnomocnika będzie się zatem składać z wynagrodzenia zasadniczego (mnożnik 4,9), dodatku funkcyjnego (mnożnik 1,2) oraz dodatku za wieloletnią pracę (od 5% do 20% wynagrodzenia zasadniczego w zależności od długości stażu pracy). Ponadto Pełnomocnikowi przysługuje prawo do nagrody jubileuszowej oraz jednorazowej odprawy w związku z przejściem na emeryturę lub rentę. Obsługę Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania zgodnie z ustawą zapewniać będzie Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, a wydatki z tym związane pokrywane będą z części budżetowej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Wydatki związane z finansowaniem niezbędnych ekspertyz i projektów oraz koszty związane z opracowaniem i wdrożeniem Krajowego Programu Działań na rzecz Równego Traktowania będą pokrywane z części budżetowej pozostającej w dyspozycji Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Z kolei koszty związane z wykonywaniem zadań dotyczących realizacji zasady równego traktowania przez Rzecznika Praw Obywatelskich będą pokrywane w części pozostającej w dyspozycji Rzecznika Praw Obywatelskich. Nie jest przewidziane zwiększenie wydatków na zatrudnienie nowych pracowników w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich, biorąc pod uwagę dotychczasowe zaplecze kadrowe oraz infrastrukturę wykorzystywaną przez Rzecznika Praw Obywatelskich.